

Samtal om Språkstimulans ”Utveckla språket mer”

Hur kan bilderna användas tillsammans med föräldrar? - Guide för BHV-personal

Det viktigaste att förmedla är att **hur mycket och på vilket sätt** föräldrar pratar och kommunicerar med sitt barn spelar roll. Forskning visar att det är viktigt att börja tidigt. Språk lärs bäst in i lek och vardagliga situationer där den vuxna är intresserad av och följsam på barnets kommunikation och initiativ.

 <p>Prata det språk du kan bäst</p>	<p>Undersök alltid vilka språk som talas i vardagen runt barnet. För att ett barn ska kunna lära sig ett språk behöver barnet både få höra och själv använda språket. Ibland behöver föräldrar hjälp att tänka kring vilka språk som är viktiga att kunna för deras barn.</p> <p>Det generella rådet är att föräldrar ska prata det språk de kan bäst, ex kan uttrycka sina känslor på, med sitt barn, det är så vi ger barn ett rikt språk. Det är såklart också viktigt att ett barn som växer upp i Sverige får höra och kommunicera på svenska. Prata om vikten av att också vara i miljöer där svenska används, förskola, öppen förskola, lek på gården osv.</p> <p>Alla som pratar flera språk växlar mellan sina språk, det är okej både för barn och vuxna att anpassa val av språk efter situation. De flesta barn på jorden växer upp i flerspråkiga miljöer. Flerspråkiga barn följer samma utvecklingssteg som enspråkiga barn. Flerspråkighet orsakar inte språksvårigheter.</p>
 <p>Lek tillsammans!</p>	<p>Att leka med sitt barn är ett sätt att träna språket. Vi kan här få in många olika ord och begrepp. Vi kan ex. prata om hur saker ser ut och jämföra saker med varandra, ex. vid kloss- eller legobygge ”titta nu har jag en röd kloss, den är större än din”, ”Nu ska jag leta efter en legobit som är längre än den här”. Vid mer aktiv lek kan vi kasta bollen <u>långt</u>, springa <u>snabbt</u>, gömma oss <u>under</u> och <u>bakom</u> saker.</p> <p>Utgå från lekar som barnet tycker om och sätt ord på det ni gör!</p>
 <p>Lyssna på barnet Repetera - utöka orden i meningen</p>	<p>Prata om att små barn inte använder fullständiga meningar utan ibland bara säger enstaka ord och att de står för en hel mening. Vi vuxna kan då vara modeller och upprepa det barnet säger och lägga till ord och bygga ut. Ex. barnet säger ”nalle sova” och den vuxne repeterar ”åh tror du att nallen vill sova, ja, nallen vill nog sova, nallen är trött”. Eller om barnet ser och pekar på en hund och säger ”vovve” kan vi upprepa ”ja, där går en vovve, en hund, hunden går i gräset”. Ju äldre barnet blir desto längre meningar och mer avancerade ord kan vi lägga till.</p>
 <p>Visa/peka berätta vad saker heter, hur de används, ser ut</p>	<p>Följ barnets intresse och berätta om det som engagerar barnet. Prata också om det ni ser och upplever i vardagen. Förstärk det som sägs med pekningar, kroppsspråk och gester. Ex. ”titta här växer många blommor, ser du vilken liten gul blomma som är där”.</p> <p>Det är också viktigt att ge barnen nya ord. För ett barn som kommit en bit i sin språkutveckling är det viktigt att inte enbart tala enkelt utan använda och förklara nya och svårare begrepp. Ex. ”Nu ska jag titta i <u>tidtabellen</u> när nästa buss kommer. Jag tror att buss är mitt favorit-<u>fordon</u>. Nu får vi skynda oss så vi inte blir <u>försenade</u>”</p>
 <p>Läs böcker! Titta på bilderna Prata om vad ni läst</p>	<p>Prata om hur ordförråd utvecklas när vi läser böcker. Genom böcker kan vi få tillgång till ord vi inte hör i vardagligt talspråk.</p> <p>Vi behöver inte alltid läsa orden som står- vi kan prata om det vi ser.</p> <p>När boken är färdigläst återberätta tillsammans vad den handlade om.</p> <p>Gör en utflykt till biblioteket- låt barnet vara med och välja bok.</p> <p>Om det finns flera språk i familjen uppmuntra att gärna läsa böcker på modersmålet. Är man ovan vid att läsa böcker, kan man berätta sagor och historier på modersmålet.</p> <p>Koppla det som står i böcker till saker barnet upplevt eller har runt sig. Böcker kan också vara en väg till att uppleva nya saker, resa till en ny plats, lära sig om rymden mm.</p> <p>Tips på filmer om att läsa med små barn finns att nå via CBHVs hemsida.</p>

 <p>Spela spel tillsammans</p>	<p>Vid spel och pussel finns många tillfällen till samtal. Vid pussel kan vi leta efter bitar, prata om motivet och prata om vems tur det är att lägga en bit eller välja pussel. När vi spelar spel kan vi prata om vems tur det är, räkna antal, prata om färger och om känslor när det är spännande, när vi har tur och vinner eller när vi förlorar.</p>
 <p>Använd skärm TILLSAMMANS Prata om vad ni ser och gör</p>	<p>I mobilen finns foton på barnet och familjen, titta tillsammans och prata om dem. Vi kan också söka upp ett foto av en plats vi ska besöka för att förbereda och prata om vad vi ska göra. Titta på ett barnprogram tillsammans, kommentera ibland vad som sker, prata om det efteråt. Pedagogiska spel och appar kan vara roliga om vi gör tillsammans. Kanske har vi släktingar vi kan göra Skype eller Facetime med?</p>
 <p>Prata om det ni gör i vardagen</p>	<p>Språkträning sker hela tiden! Prata inte bara om vad ni ser (substantiv) utan även vad ni gör (verb) och hur saker är och ser ut (adjektiv). På spårvagnen eller bussen kan vi se mycket spännande genom fönstret. Vi pratar om när vi går UPP för trappan, Vem ska trycka på knappen? Att duka bordet är ett utmärkt "träningstillfälle". Hur många ska äta? Vad behöver vi? Ska vi ta det STORA eller LILLA glaset? Försiktigt, kniven är VASS. Titta kniven är LÄNGRE än skeden. Har vi några GRÖNA muggar? Kan du HJÄLPA mig? Påklädning är ett tillfälle för samtal om färg, form och funktion. Förstärk med kroppsspråk, pekningar och gester.</p>
 <p>Sätt ord på barnets känslor</p>	<p>Prata om att sätta ord på det barnet känner, men också andras känslor. Många föräldrar undrar hur de ska få barnet att prata om sina känslor. Detta är något som kommer lite längre fram i språkutvecklingen, men för att kunna prata om egna känslor måste barnet ju ha hört orden och kopplat dem till känslouttryck hos sig själv och andra. Det finns också barnböcker där olika känslor är i fokus, uppmuntra föräldrar att prata med bibliotekarie.</p>
 <p>Sjung, ramsa och berätta</p>	<p>Prata om att föräldrar kan berätta för sitt barn, allt ifrån sagor till vad de upplevt under dagen. Berättande är också bra för att förbereda barnet inför vad som ska ske. Föräldrar kan hjälpa sitt barn att berätta om saker barnet upplevt. Ex. på kvällen repetera vad som gjorts under dagen eller hjälpa barnet att berätta om något de upplevt för en släkting eller någon annan som inte var med. Foton och bilder är en mycket bra hjälp för berättande, uppmuntra föräldrar att ta foton på barnet och det barnet ser och gör under dagen och tillsammans titta på dem senare!</p> <p>Sjung och ramsa - kommer föräldern ihåg några sånger från när hen var barn? Stäm gärna av vad de sjunger på förskolan och sjung samma sånger hemma. På nätet finns många sånger att titta på och sjunga med. Prova rörelsesånger och förstärk gärna andra ramsor och sånger med rörelser. Låt barnet vara med och välja sång! Prata efteråt om vad sången handlade om.</p>

Betona för föräldrar att de är viktiga kommunikationspartner för sina barn.

Samtalsstöden finns översatta och nås via Central Barnhälsovårds hemsida.